

Штампање ове публикације омогућено је уз подршку
Агенције С.А.Д. за Међународни Развој.

Мишљења и становишта аутора изнета у овој публикацији не морају неизоставно
представљати и мишљења Агенције С.А.Д. за Међународни Развој.

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

СТАНДАРДИ СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ

Београд, 2003.

.....

Поштоване колеге судије,

верујемо да сте се и ви, док сте са поносом изговарали речи судијске заклетве у Народној скупштини Србије, сами себи заклели да ћете свој професионални избор, судијски позив, радити на најбољи могући начин, стручно, морално и марљиво. Баш онако како стоји у члану 48 Закона о судијама: *„Заклињем се својом чашићу да ћу своју дужност вршићти верно усћаву и закону, по најбољем знању и умећу, и служићти само истини и ѿравди“*.

Ове речи би требало да буду императив сваком судији, а мера у којој их поштује одражава њену или његову етичност и квалитет рада. Ове моралне вредности и категорије садржина су првог *Кодекса судијске етике* Друштва судија Србије, који је усвојен 9. маја 1998. године, нешто више од годину дана после оснивања Друштва.

Тај Кодекс садржи каноне судијске етике, које су чланови Друштва прихватили као стандарде свог рада и понашања. Међутим, остале судије у Србији, које нису чланови Друштва, нису ни имале прилику да се изјашњавају о Кодексу, а могуће је да неки не знају ни да постоји. Такође, не постоји ни неки други Кодекс или било шта слично на нивоу свих судија Србије.

Из тог разлога, Друштво судија Србије је започело рад на изради принципа судијске етике, са жељом да они добију општи карактер за све наше судије. Етичка правила су уобличена у *Стандарде судијске етике*, а у њиховој основи су пре свега канони из ранијег Кодекса, као мерила вредности која немају ограничену временску ни просторну важност. Међутим, поштујући општу тен-

.....

денцију за усклађивањем правних и праву пратећих система на међународном нивоу, и Друштво судија је томе дало свој допринос, тако што је Стандард усклађен са међународним етичким стандардима, израженим у Нацрту Бангалорског кодекса судијског понашања, који је усвојен од стране Правосудне групе Уједињених нација за јачање интегритета правосуђа новембра 2002. године.

Предлог Стандарда судијске етике, послат је члановима Друштва судија Србије ради изјашњења гласањем, и усвојен је на седници Управног одбора одржаној 30. јуна 2003. године.

Стандарди судијске етике су творевина Друштва судија Србије, али је идеја Управног одбора да они постану етички императив свих судија, начин размишљања, унутрашњи стандард свакога ко узме у руке закон и изговори: „У име народа...“. У име народа, судије треба да буду најздравији, најквалитетнији слој друштва, са јаким стручним и људским квалитетима, правични и правдољубиви. У име струке и владавине права, сваки судија треба да своје моралне вредности препозна у *Стандардима судијске етике*. Онда ће они бити правац њеног или његовог рада, али и начин понашања и ван суда. У сваком тренутку свог живота судија носи терет свог звања, које га обавезује на морално и узорно понашање достојно части коју пружа овај позив.

Друштво судија Србије има намеру да *Стандарде судијске етике* понуди свим судијама у Србији, са надом да ће они препознати потребу да поштују те стандарде и усвоје их као општа, највиша етичка правила у свом раду и животу. Тако ћемо сви заједно штитити углед и достојанство наше професије.

УПРАВНИ ОДБОР ДРУШТВА СУДИЈА СРБИЈЕ

**КОДЕКС
СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ**

*„Све судије да суде по Законику
право како пише у Законику, а да не
суде по страву од царства ми“*
(Члан 172 Душановог законика)

Свесни да као судије, одлучују о животу и смрти, слободи и неслободи, својини и имовини, људским правима и патњама, истини и лажи, употреби и злоупотреби права, уставности и законитости, чланови Друштва судија Србије, са осећајем одговорности за јавно поверење које им је указано и углед професије којом се баве, утврђују

КОДЕКС СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ

Буди независан

Канон 1.

Судија треба да суди на основу сопствене процене чињеница и сопственог схватања закона, без ограничења и тако да не подлеже спољним или унутрашњим утицајима, подстицајима, притисцима, претњама, интервенцијама, непосредним или посредним, са било које стране и из било којих разлога.

Буди праведан

Канон 2.

Судија треба да сваком призна оно што му припада, у једнаком поступању са једнаким стварима, у неједнаком поступању са неједнаким стварима сразмерно њиховој неједнакости и у поступању према другоме као према себи.

Буди професионалан

Канон 3.

Судија треба да врши своју дужност стручно, савесно, непристрасно, објективно, марљиво, ефикасно и културно, водећи рачуна о редоследу пријема предмета и њиховом значају, односно карактеру.

Буди слободан

Канон 4.

Судија треба да буде слободан у одлучивању и зато мора бити способан да се одупре дневној политици, центрима моћи, јавном мњењу, предрасудама, искушењима, пороцима, страстима, приватним и породичним интересима и другим унутрашњим и спољним утицајима.

Буди храбар

Канон 5.

Судија мора да одолева претњама, уценама и другим на-сртајима на његову личност и његов интегритет.

Буди доличан

Канон 6.

Судија треба да се уздржава од сваког поступка који је недоличан или оставља такав утисак, као и од поступка који изазива подозрење, подстиче сумњу, слаби поуздање или на други начин нарушава поверење у суд и његову објективност.

Буди неподмитљив

Канон 7.

Судија не сме да суди остварујући или очекујући било какву корист за себе или другог.

Буди посвећен

Канон 8

Судија мора да буде посвећен позиву, па не може обављати другу дужност, службу или посао, ако тиме нарушава поверење у суд, углед суда и независност судске власти.

Буди аполитичан

Канон 9.

Судија може имати своја политичка убеђења, али се мора уздржати од неприличне политичке активности и не сме допустити да политика утиче на судску одлуку.

Буди одан кодексу

Канон 10.

Стандарди за етичко понашање судија утврђени овим кодексом треба да постану филозофија и начин живота свих судија.

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

СТАНДАРДИ СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ

СТАНДАРДИ СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ

*„Све судије да суде по Законику,
право како пише у Законику,
а не да суде по страху од царства ми“*
(члан 172 Душановог законика из 1354.)

Све судије у Србији, свесне да у вршењу судијске дужности одлучују о животу и смрти, слободи и неслободи, својини и имовини, људским правима и патњама, истини и лажи, употреби и злоупотреби права, уставности и законитости, ради подизања и очувања угледа професије, са осећањем одговорности за јавно поверење које им је указано, утврђују стандарде професионалног понашања којима све судије теже, остваривању универзалних принципа судске власти – судијске независности, непристрастности, правичности, владавине права, поверења јавности у судство и поштовања суда.

1. НЕЗАВИСНОСТ

Канон

Сваки судија треба да развија и подржава судијску независност на институционалном и индивидуалном нивоу јер је она предуслов владавине закона и праведног суђења. Судија треба да суди у складу са законом, на основу сопствене процене чињеница, без ограничења, спољашњих и унутрашњих утицаја, притисака, претњи, наговарања или мешања посредних или непосредних, од било кога и из било ког разлога.

Принципи:

1. Судија ће вршити судијску функцију независно, на основу судијске процене чињеница, у складу са свесним разумевањем закона, без икаквог спољашњег утицаја, наговарања, притисака, претњи или мешања директних или индиректних од стране било кога и из било којих разлога.

2. Судија ће бити независан у односу на друштво уопште и у односу на странке у поступку у којем треба да суди.

3. Судија ће промовисати и придржавати се високих стандарда судијског понашања у циљу јачања поверења јавности у независност суда.

4. Судија у свакој прилици брани независност суда од политичких притисака и утицаја, тако да просечни посматрач мора имати утисак да је судија независан од политичких утицаја.

2. НЕПРИСТРАСНОСТ

Канон

Судија ће признати оно што је праведно за све, у једнаком поступању са једнаким стварима, у неједнаком поступању са неједнаким стварима, сразмерно њиховој неједнакости, и у посту-

пању према другом као према себи. Приступ који је у исто време и субјективно и објективно непристрастан је неопходан, не само за доношење одлуке, већ и за поступак у коме се одлука доноси.

Принципи:

1. Судија ће обављати своју судијску дужност без наклоности, предубеђења или предрасуда, посебно оних заснованих на бази расе, пола, националног порекла, религије и година. Судијска одлука треба да буде донета тако што ће се у обзир узети све што је битно за примену релевантних законских правила, а искључити све што је небитно.

2. Судија ће настојати да његово понашање у суду и ван суда одржи и увећа поверење јавности, правничке професије и странака у непристрасност судије и судства, као и да код просечно информисаних грађана ствара утисак непристрасности.

3. Судија неће намерно, док се неки поступак налази пред њим, или ако предмет може да буде додељен судији на одлучивање, давати никакве коментаре који би могли да утичу на исход поступка или да угрозе правичност суда. Судија неће давати било какве коментаре у јавности или другде који би могли да утичу на правично суђење било ком лицу или о било чему.

4. Судија мора да избегава учешће у политичким активностима које могу да компромитују независност судије или да угрозе утисак непристрасности и да се уздржава од сваког поступка који може да изазове сумњу у његову аполитичност. Судија не треба да узима учешће у јавним дебатама политичке природе, осим када се ради о питањима која се директно тичу рада судова, независности судства или основних аспеката спровођења правде.

5. Судија има право да учествује у грађанским, добротворним и верским активностима, али је дужан да избегава активности и удружења која би могла негативно да се одразе на његову непристрасност или му засметају у обављању судијске дужности.

6. Осим у случајевима предвиђеним законом, судија неће комуницирати са странкама у предмету који је пред судијом, без присуства обе стране или без њихове сагласности.

7. Судија ће у разумним границама настојати да се понаша тако да сведе на најмању могућу меру ситуације у којима ће бити неопходно његово изузеће са суђења или из одлучивања у предмету, а изузеће се када није у могућности да непристрасно донесе одлуку, или у предмету у којем просечном посматрачу може да се учини да судија није у стању да непристрасно донесе одлуку.

8. Судија ће у својим личним односима са појединим припадницима правне професије, а који се редовно баве правом у суду у коме судија ради, избегавати ситуације које оправдано могу да побуде сумњу у смислу фаворизовања или пристрасности.

9. Судија треба да буде обазрив у односу према медијима. Судија треба да одржи независност и непристрасност тако што ће се суздржати од било каквог личног експлоатисања односа са медијима и давања било каквих неоправданих коментара везано за предмете у којима судија одлучује.

3. ПРОФЕСИОНАЛНОСТ

Канон

Судија треба да одржи висок ниво професионалне способности, и да врши своју дужност стручно, савесно, непристрасно, објективно, марљиво, ефикасно и са дигнитетом, водећи рачуна о редоследу пријема предмета, њиховом значају и карактеру.

Принципи:

1. Судија ће настојати да стално усавршава своја професионална својства и компетенције кроз основну и даљу обуку, како би унапредио квалитет судске заштите.

2. Професионалност судије одређују знање, вештина, личност, припремљеност, ефикасност, ажурност, квалитет и благовременост одлука, писменост и уредност.

3. Судија ће предузети разумне кораке ради одржавања и развијања својих знања, вештина и личних квалитета неопходних за правилно обављање судијске функције.

4. Судија ће обављати све судијске дужности ефикасно, поштено и правовремено.

5. Судија ће одржавати ред и пристојност током свих поступака пред судом, биће стрпљив, достојанствен и љубазан у свом односу према странкама, пороти, сведоцима, адвокатима и другима са којима долази у контакт током обављања своје дужности. Судија ће захтевати слично понашање од стране правних заступника, судског особља и других који су под његовом управом или контролом.

6. Поверљиве информације које је судија добио у обављању судијске дужности не смеју бити кориштене или обелодањене од стране судије у било које друге сврхе осим оних које су у вези са обављањем судијских дужности.

4. ИНТЕГРИТЕТ

Канон

Судија треба да тежи понашању које доприноси интегритету његовог високог звања, да буде одважан, да одолева претњама, уценама и другим насртајима на личност и интегритет уздржавајући се од сваког недоличног поступка.

Принципи:

1. Судија треба да поступа са интегритетом, како у професионалном тако и у приватном животу и њему не приличи говор мржње, непристојно и неуљудно опхођење и свако друго непримерено понашање,

2. Судија ће се уздржавати од било каквих поступака који су недолични или који остављају такав утисак, као и поступака који изазивају подозрење, подстичу сумњу, слабе поуздање или на други начин нарушавају поверење у суд и његову објективност.

3. Као лице изложено сталном суду јавности, судија мора да прихвати лична ограничења која просечни грађани могу сматрати отежавајућим, и то треба да уради слободно и својевољно. Посебно, судија мора да се понаша на начин који је у складу са дигнитетом судијске функције.

4. Судија не сме да користи или уступа престиж судијске функције ради задовољења сопствених интереса или интереса чланова породице или било кога другог, нити сме дозволити другима да оставе утисак да се било ко налази у таквом посебном положају да може да утиче на судију приликом обављања судијске дужности.

5. Судија не сме да суди остварујући или очекујући било какву корист за себе или другог и дужан је да се уздржава од сваког поступка којим се ствара и одржава утисак о постојању корупције у суду.

6. Ни судија ни чланови његове породице неће тражити нити примити било какав поклон, завештање, позајмицу или услугу везано за било шта што судија треба да уради или пропусти да уради у вези са обављањем судијске дужности, нити ће свесно дозволити да то учини неко запослен у суду.

5. ПОСВЕЋЕНОСТ

Канон

Судија мора да буде посвећен позиву па не може обављати другу дужност, службу или посао ако тиме нарушава поверење у суд, углед суда и независност судске власти.

Принципи

1. Судијска дужност има првенство над свим другим активностима судије.

2. Судија ће посветити своју активност судијским дужностима које укључују не само обављање судијских функција и дужности у суду и доношење одлука, већ и друге задатке битне за судијску функцију или рад суда.

3. Под условом да примерено обавља судијске дужности, судија може да се бави следећим активностима:

- писање, предавање, подучавање и учешће у активностима које се тичу права, правног система, спровођења правде и сродних ствари;
- појављивање на јавној дискусији пред званичним телом везано за питања која се тичу права, правног система, спровођења правде или сродних ствари;
- чланство у званичном телу или Владиној комисији или саветодавном телу, уколико оно није у сукобу са предвиђеном непристрасношћу и политичком неутралношћу судије;
- узимање учешћа у научном, литерарном и уметничком раду и другим активностима уколико оне не умањују дигнитет судијске функције нити се мешају на било који други начин са обављањем судијске дужности.

4. Судија може примити компензацију или накнаду трошкова за вансудијске активности које су у складу са Стандардима, уколико таква накнада не оставља утисак вршења утицаја на судију у обављању судијске функције или на други начин оставља утисак непримерености. Таква компензација или накнада не сме прећи износ који би лице које није судија примило за сличне активности.

6. ОДАНОСТ СТАНДАРДИМА СУДИЈСКЕ ЕТИКЕ (КОДЕКСУ)

Канон

Ови Стандарди етичког понашања треба да постану филозофија и начин живота свих судија.

Принципи:

1. Судија је дужан да се понаша у свакој прилици на начин који у очима просечног посматрача оставља утисак беспрекорног понашања.

2. Понашање и држање судије мора људима да врати веру у интегритет судства. Правда, не само да мора да буде задовољена, већ мора бити очигледно да се то чини.

3. Судија ће, поред личног поступања у складу са овим Стандардима, подстицати и друге да их се придржавају и поступају у складу са њима.

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

· Издавач
· ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

· За издавача
· Омер Хациомеровић

· Лектура
· Проф. Живојин Павловић

· Графичко обликовање
· Денис Викић

· Тираж
· 2.700 примерака

· Штампа
· „Цицеро“, Врњачка Бања